

PHỔ BIẾN KHOA HỌC KỸ THUẬT

BỆNH CHÁY LÁ SINH LÝ, BỆNH TEO RỤNG NỤ HOA LY CÁCH NHẬN BIẾT VÀ PHÒNG TRỪ

Hoa ly là dòng hoa cao cấp đã du nhập vào Việt Nam hơn 20 năm nay. Đây là loại hoa được rất nhiều người ưa chuộng. Hoa ly dùng để cắt cành cắm bình, trang trí lăng hoa hoặc trưng bày nguyên cây trồng trong chậu... Hoa ly có nhiều màu sắc đẹp, hấp dẫn, có dòng thơm và dòng không thơm. Hoa ly có thể trồng ở trong đất, trong chậu. Do có thân lá đẹp nên hiện nay xu thế người tiêu dùng chơi hoa trồng trong chậu khá phổ biến. Tết Nguyên đán là dịp mà nhu cầu tiêu thụ hoa ly rất cao, đem lại giá trị kinh tế cao cho người nông dân trồng hoa. Để tạo ra cảnh hoa ly đẹp, ngoài các yếu tố kỹ thuật chăm sóc thì bà con cần chú ý 2 loại bệnh ảnh hưởng rất lớn đến mỹ quan và chất lượng hoa là bệnh cháy lá sinh lý và bệnh teo rụng nụ. Qua theo dõi tại một số hộ trồng hoa ly ở thành phố Vinh, Nghi Lộc và Cửa Lò trong những năm gần đây thì đây là những bệnh khá phổ biến và gây thiệt hại khá lớn cho các hộ trồng. Điển hình như vụ hoa năm 2020 tại xã Nghi Long, huyện Nghi Lộc, đã có nhiều hộ phải nhổ bỏ khi hoa ly nhiễm bệnh cháy lá. Để chuẩn bị cho vụ hoa ly năm 2021-2022, bà con cần chú ý phòng trừ 2 bệnh này ngay từ khâu đầu tiên.

1. Bệnh cháy lá sinh lý

a. Triệu chứng

Bệnh xuất hiện khi nụ hoa chưa nở. Trước tiên, đầu lá non cuộn vào bên trong. Sau mấy ngày, trên phiến lá xuất hiện các vết ban từ màu xanh vàng sang màu trắng. Ở mức độ nặng, các vết ban trắng chuyển sang màu nâu, làm tổn thương đến chỗ phát sinh, phiến lá cong lại. Ở mức độ nghiêm trọng, tất cả các phiến lá và mầm còn non đều rụng, cây không thể tiếp tục phát triển.

Bệnh thường phát sinh gây hại nặng ở giai đoạn cây hình thành nụ hoa, thông thường sau trồng từ 20-35 ngày, tùy theo giống có thời gian sinh trưởng dài hay ngắn.

b. Nguyên nhân

Do mất cân bằng giữa hấp thu nước và thoát hơi nước của cây; thời kỳ phân hóa nụ gặp phải nhiệt độ và ẩm độ không khí cao, nhiệt độ chênh lệch ngày đêm cao, thay đổi nhiệt độ một cách đột ngột.

+ Trồng các giống mẫn cảm với bệnh (*Lesotho*, *Sorbonne*), trồng củ giống có kích thước lớn (*chu vi củ > 20cm*).

+ Thiếu hụt dinh dưỡng cũng là nguyên nhân quan trọng làm bệnh nặng thêm, trong đó thiếu hụt các nguyên tố trung, vi lượng như Canxi, Bo, Zn...

+ Đất nghèo dinh dưỡng, trồng cạn và tưới nước quá nhiều cũng là nguyên nhân gây nên bệnh cháy lá sinh lý.

c. Phòng trừ

Làm đất kỹ, tơi xốp.

- Chọn những giống ít mẫn cảm với bệnh cháy lá như *Belladonna*, *Yelloween*, *Manissa*, *Concador*...

không nên trồng củ có kích thước lớn (*chu vi* > 20cm).

- Đảm bảo độ ẩm đất, trồng đúng mật độ, trồng sâu vừa phải (mặt trên củ giống nên cách mặt đất 8-10cm).

- Ở giai đoạn phân hóa hoa, giai đoạn mẫn cảm nhất, giữ cho nhiệt độ, độ ẩm không biến động lớn, tốt nhất là duy trì độ ẩm khoảng 75%, che nắng để giảm bớt bốc hơi nước.

- Điều tiết ánh sáng hợp lý; cải thiện điều kiện thông gió trong vườn để tạo sự thông thoáng, tăng cường sự hấp thu các chất dinh dưỡng của cây.

- Điều chỉnh độ pH đất phù hợp với sinh trưởng, phát triển của cây hoa ly (độ pH thích hợp cho ly thơm khoảng từ 5,5-6,5, hoa ly không thơm từ 6,0-7,0).

- Bón phân bón lá để giúp cây sinh trưởng mạnh ngay ở giai đoạn đầu. Sử dụng phân bón trung lượng có hàm lượng Canxi cao để bón lót và sau trồng 10, 20, 30 ngày. Với phân bón vào gốc, khuyến cáo bón 2kg phân Calcium nitrate 26,5% cho 1.000 chậu (*cây*) hoa ly/lần bón. Hoặc phun trực tiếp vào 2 mặt lá, không phun hoặc tưới nước vào đợt hoa.

- Khi phát hiện các lá ngọn dính chùm, nên dùng tay tách các lá ra để tạo sự thông thoáng, hạn chế bệnh gây hại nặng.

2. Bệnh teo, rụng nụ

a. Triệu chứng

Bệnh xuất hiện khi nụ dài khoảng 0,5-1,0cm. Nụ có màu xanh nhạt, dần dần chuyển màu vàng. Lúc này tại cuống nụ xuất hiện tầng rời và làm rụng nụ hoa. Bệnh làm cho cành hoa bị mất hoa ảnh hưởng đến vẻ đẹp và chất lượng của cành hoa.

b. Nguyên nhân

Do thiếu nước, thiếu dinh dưỡng vi lượng (Bo) và thiếu ánh sáng (*là nguyên nhân chính*). Bệnh xảy ra trên chất đất nghèo dinh dưỡng và thường xảy ra đối

Triệu chứng bệnh cháy lá sinh lý

với hoa ly trồng trong chậu do giá thể không đảm bảo.

c. Phòng trừ

- + Điều chỉnh chiếu sáng đầy đủ, che bớt ánh sáng giai đoạn từ trồng đến lúc có nụ hoa, sau bỏ lưới che nắng ra, nếu trời quá nắng thì kéo lưới che bớt nắng. Nếu điều kiện ánh sáng không đủ để cây phát triển, có thể sử dụng biện pháp chiếu sáng bổ sung 3 tiếng (18-21 giờ) mỗi ngày, liên tục trong 20 ngày sau khi đã trồng được 35-45 ngày, để giảm tỷ lệ thui nụ, nụ biến dạng.

- Từ khi nụ hoa xuất hiện đến khi thu hoạch hoa luôn theo dõi và kiểm tra cường độ ánh sáng nhà trồng hoa ly để có chế độ che hợp lý.

- + Tưới nước: Tưới đủ nước cho cây, đặc biệt đối với ly trồng trong chậu. Khi tưới, chú ý không tưới nước vào đợt hoa. Nếu có thể nên sử dụng phương pháp tưới nhỏ giọt cho hoa ly, không được để cho hoa ly bị khô hạn.

- + Bón phân dinh dưỡng bón phân qua lá: Muốn nâng cao chất lượng hoa, hạn chế bệnh teo rụng nụ, cần phun cho cây hoa ly một số phân bón lá và thuốc kích thích sinh trưởng như: Antonix, Komix, Đầu Trâu (502, 901, 902), $\text{Ca}(\text{NO}_3)_2$, Caxibo, NPK tổng hợp... Phun sau trồng 15-20 ngày, phun định kỳ 5-7 ngày/lần, nồng độ theo hướng dẫn cụ thể từng loại phân ghi trên bao bì của nhà sản xuất. Phun đều vào cả 2 mặt lá cây, không được phun vào nõn cây./.

Trần Nguyễn Minh Thư

Trung tâm DVNN Thị xã Cửa Lò